

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МГУ

Кафедра романо-германської філології та
методики викладання іноземних мов

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни
«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
(для коледжу)

Одеса – 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МГУ

Кафедра романо-германської філології та
методики викладання іноземних мов

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни

«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

(для коледжу)

Галузь	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 «Філологія»
Назва освітньої програми	Філологія
РВО	Молодший бакалавр

Одеса – 2021

Оренчак О.О., Рожелюк І.Я. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» (для коледжу). Одеса: МГУ, 2021. 36 с.

Рекомендовано до друку вченою радою
Міжнародного гуманітарного університету (м. Одеса)
протокол № від 2021 року

Упорядники: к. філол. н., доц. Оренчак О.О.; к. пед. н., доц. Рожелюк І.Я.

Рецензенти:

Крупеньова Т. І. – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін ПНПУ ім. К. Д. Ушинського.

– кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри

Навчальне видання

Навчально-методична розробка містить пояснювальну записку, методичні рекомендації до підготовки тем та завдань, аналітичне завдання до самостійної індивідуальної навчально-дослідної роботи та методичні матеріали до його виконання з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» (для коледжу), список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В умовах кредитно-модульної системи самостійна робота є основним засобом засвоєння студентами навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових видів навчальної діяльності.

Самостійна робота студентів із дисципліни «Основи наукових досліджень» є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентом знань. Самостійна робота студентів є основним засобом опанування навчального матеріалу у позааудиторний час.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчальної дисципліни є необхідним елементом ефективного формування компетентностей та включає вивчення і конспектування питань, що винесені на самостійне опрацювання, критичне осмислення основних термінів та понять за темами дисципліни, підготовка до доповідей, виступів на семінарських заняттях. За кожною з тем передбачено вивчення теоретичних питань, що вимагає від студентів роботи не тільки над навчально-методичною літературою, а й над матеріалами періодичних видань та законодавчими і нормативними актами. Крім опрацювання джерел самостійна робота передбачає написання та захист студентом індивідуально-дослідного завдання (реферат) на одну із запропонованих тем у межах Теми 8 (оцінюється додатково).

Мета самостійної роботи студентів – сприяти засвоєнню у повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання даної навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із теорією наукових досліджень та практичними засобами виконання наукових розвідок із лінгвістичних дисциплін. Курс передбачає формування у студентів здатності виконувати і конструктивно систематизувати, аналізувати та обґрунтовувати у висновки результати наукових досліджень, оволодіти методами аналітичної роботи, технікою опрацювання літературних джерел.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- основні поняття та терміни, теоретичний матеріал із запропонованої теми, стратегію, тактику, методи і прийоми виконання наукового дослідження;
- загальні відомості про науку та сфери наукових досліджень в Україні;
- методи наукових досліджень;
- теоретичні основи наукових досліджень;
- види та форми науково-дослідної роботи студентів.

вміти:

- здійснювати наукову діяльність;
- володіти методологічними та методичними основами наукового дослідження;
- вирішувати практичні завдання у професійній діяльності;
- працювати із літературними джерелами, виступати із доповідями, демонструючи знання, отримані на лекції та під час самостійної підготовки, брати участь у дискусіях.
- розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній сфері та у процесі навчання, що передбачає застосування теорії та методів наукової роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Структура самостійної роботи

№ з/п	Назва теми, короткий теоретичний коментар	Кількість годин
1	Сутність, предмет та метод наукових досліджень. Організація наукової діяльності в Україні.	4
2	Методологія та методи наукових досліджень. Засади філософської та загальнонаукової методології. Методи емпіричного й теоретичного рівнів дослідження.	6
3	Організація наукових досліджень. Основні завдання і напрями науково-дослідницької роботи студентів у закладі вищої освіти.	6
4	Логіка проведення наукового дослідження. Вимоги до наукового дослідження: новизна, актуальність, необхідність, плановість, глибина, об'єктивність та критичність.	4
5	Інформаційна база наукових досліджень. Нормативно-технічна документація. Види каталогів: алфавітний,	10

	предметний, системний. Інтернет як пошуковий ресурс.	
6	Реферати, курсові та кваліфікаційні роботи: написання, оформлення, захист. Типові помилки під час написання наукової роботи та організації дослідження.	20
7	Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження. Проблеми оцінювання наукової діяльності. Показники для оцінки науковості. Наукометричні бази даних. Електронні наукові публікації.	12
	Разом	62

Форми контролю:

- поточний контроль засвоєння матеріалу на семінарських, практичних заняттях на основі відповідей на питання, повідомлень, доповіді, дискусій тощо;
- тестовий чи інший контроль тем, винесених на самостійне опрацювання студентів;
- усна доповідь про розв'язання аналітичних завдань тощо;
- індивідуальний чи колективний проєкт (робота), що потребує формування практичних навичок і умінь студентів тощо.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ТА ІНДИВІДУАЛЬНЕ АНАЛІТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

Змістовий модуль 1. Методологічні основи наукових досліджень

Тема 1. Сутність, предмет та метод наукових досліджень.

Завдання: Самостійно дослідити основні види наукових досліджень та організацію наукової діяльності в Україні та у вищих навчальних закладах. Ознайомитися з основними науковими школами та їхніми головними ознаками.

Результати дослідження представити у вигляді аналітичного звіту.

Тема 2. Методологія та методи наукових досліджень.

Завдання: Самостійно дослідити рівні пізнання в методології наукових досліджень: емпіричний і теоретичний; загальну та часткову методологію науки. Проаналізувати та засвоїти стадії наукових досліджень: організаційна, дослідна, узагальнення, апробація, реалізація результатів.

Результати дослідження представити у вигляді аналітичного звіту.

Тема 3. Організація наукових досліджень.

Завдання: Самостійно дослідити науково-дослідницьку діяльність студентів, напрями роботи та її організаційну структуру. Ознайомитися з вивченням історичного аспекту проблеми. Дослідити поняття розрахунку ефективності науково-дослідних робіт, її критерії та проблеми оцінки.

Ефективність наукової діяльності у вищому навчальному закладі представити в аналітичному звіті з теми.

Змістовий модуль II. Інформаційне забезпечення та логіка проведення наукового дослідження.

Тема 4. Логіка проведення наукового дослідження.

Завдання: Самостійно дослідити стадії та етапи дослідницького процесу. Етапи підготовчої стадії наукового дослідження: телеологічний (проблемно-цільовий); інформаційно-пошуковий, гіпотезотворчий, методологічний, програмно-організаційний. Емпірико-теоретична стадія наукового дослідження. Праксеологічна стадія.

Результати дослідження представити у вигляді аналітичного звіту.

Тема 5. Інформаційна база наукових досліджень.

Завдання: Самостійно дослідити роль інформації в проведенні наукових досліджень, види та галузі інформації. Проаналізувати можливості отримання інформації в інформаційно-пошукових системах бібліотек, у тому числі автоматизованих систем обробки інформації на ЕОМ. Наочно познайомитися з технікою роботи з науковою літературою в наукових бібліотеках Одеси.

Результати дослідження представити у вигляді аналітичного звіту.

Тема 6. Реферати, курсові та кваліфікаційні роботи: написання, оформлення, захист.

Завдання: Самостійно дослідити загальну характеристику видів наукових робіт: реферати, курсові та кваліфікаційні роботи. Ознайомитися з етапами роботи над курсовою роботою. Наукова (дипломна) робота: загальна характеристика, послідовність виконання, підготовчий етап, робота з текстом, оформлення. Керівництво науковою (дипломною) роботою, її рецензування та захист. Магістерська (дипломна) робота як кваліфікаційне дослідження. Етапи написання. Підготовка до захисту науково-дослідної роботи, повідомлення про основні результати наукового дослідження. Характерні недоліки при виконанні науково-дослідних робіт.

Результати дослідження представити у вигляді аналітичного звіту.

Тема 7. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.

Завдання: Самостійно ознайомитися з вимогами до написання наукової монографії, наукової статті, тез наукової доповіді. Літературна обробка наукового тексту. Одиниці обчислення обсягу наукової роботи. Вимоги до тексту наукової статті. Тон викладу. Особливості цитування. Редагування тексту і підготовка його до друку. Методика підготовки та оформлення публікацій. Форми звітності при науковому дослідженні та апробації результатів дослідження.

Результати дослідження представити у вигляді аналітичного звіту.

Тема 8. Написання реферату та захист результатів індивідуально-дослідної наукової роботи

Обов'язкове завдання: написання реферату обсягом до 20 сторінок. Перелік тем рефератів пропонується студентам на початку вивчення

курсу. Тема узгоджується з викладачем. У кінці семестру передбачається захист ІДНР у вигляді презентації та оцінюється викладачем як залік із курсу.

**ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА І МЕТОДИЧНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЇЇ ВИКОНАННЯ**

Частина навчального матеріалу виноситься на самостійне вивчення студентами. Самостійна робота повинна активізувати засвоєння знань, набуття вмінь та навичок студентами для успішного застосування їх у подальшій роботі.

СРС включає самостійне опрацювання теоретичного матеріалу та виконання індивідуальних практичних завдань. Теоретичний етап самостійної роботи студента передбачає вивчення окремих питань теми шляхом опрацювання рекомендованої літератури.

Виконання самостійної роботи проводиться за рекомендованим планом.

Самостійна робота №1. Тема 1. Наука як продуктивна сила

На самостійне вивчення виносяться наступні питання:

1. Організація науково-дослідної діяльності в Україні.
2. Формування вченого як особистості та режим його праці.

Обов'язкове завдання: записати у словник наступні поняття: наука, категорія, поняття, факт, положення, принцип, закон, теорія, ідея, гіпотеза, парадигма.

Самостійна робота №2. Тема 2. Види, етапи та обґрунтування доцільності проведення наукового дослідження

Опрацювати наступні питання:

1. Порядок здійснення наукового дослідження.
2. Види наукових досліджень.

Обов'язкове завдання: записати у словник наступні поняття: наукова проблема, об'єкт дослідження, предмет дослідження.

Самостійна робота №3. Тема 3. Методи наукових досліджень

Опрацювати наступні питання:

1. Лінгвістичні методи в наукових дослідженнях.
2. Системний підхід у наукових дослідженнях.

Обов'язкове завдання: записати у словник наступні поняття: метод, абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, ідеалізація, спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент.

Самостійна робота №4. Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

На самостійне вивчення виносяться наступні питання:

1. Академічна доброчесність та плагіат у наукових дослідженнях.
2. Система пошуку інформації в Інтернет-ресурсах.

Обов'язкове завдання: записати у словник наступні поняття: інформація, плагіат, самоплагіат, фабрикація, академічна доброчесність, інтелектуальна власність.

Тема 5. Підготовка та написання тез конференції, наукової статті

На самостійне вивчення виносяться наступні питання:

1. Правила наведення цитат та бібліографічних посилань у текстах наукових робіт.
2. Оформлення списку використаних джерел за вимогами вищої школи МНО України.

Обов'язкове завдання: записати у словник наступні поняття: цитування, бібліографія, стиль, академічне письмо.

Самостійна робота №5. Тема 6. Написання курсової та кваліфікаційної (магістерської) роботи: вимоги до змісту та оформлення

На самостійне вивчення виносяться наступні питання:

1. Етапи роботи над курсовою роботою.
2. Наукова (дипломна) робота: загальна характеристика, послідовність виконання, підготовчий етап, робота з текстом, оформлення.
3. Магістерська (дипломна) робота як кваліфікаційне дослідження.

Обов'язкове завдання: записати у словник наступні поняття: наукове дослідження, науково-дослідний процес, науковий стиль.

Тема 7. Види, особливості викладу та форми впровадження результатів дослідження

Опрацювати наступні питання:

1. Важливість написання наукових статей для студентів як майбутніх науковців.

2. Апробація результатів дослідження у практиці діяльності об'єктів дослідження.
3. Презентація як захист наукової роботи.

Обов'язкове завдання: записати у словник наступні поняття: апробація, презентація, анотація.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ПІДГОТОВКИ ТЕМ ТА ЗАВДАНЬ

Змістовий модуль I. *Методологічні основи наукових досліджень*

Завдання: Самостійно дослідити основні види наукових досліджень та організацію наукової діяльності в Україні та у вищих навчальних закладах. Ознайомитися з основними науковими школами та їхніми головними ознаками.

При вивченні теми доцільно звернути увагу, що держава надає пріоритетну підтримку розвитку науки як визначального джерела економічного зростання і невід'ємної складової національної культури та освіти, створює необхідні умови для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфері науково-технічної діяльності, забезпечує використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для вирішення соціальних, економічних, культурних та інших проблем.

Верховна Рада України формує державну науково-технічну політику на основі щорічного звіту Уряду України. Верховна Рада України:

- визначає основні цілі, напрями, принципи державної науково-технічної політики і правові основи діяльності в науково-технічній сфері;
- встановлює обсяги бюджетного фінансування наукових досліджень, відрахувань бюджетних коштів до Державного фонду фундаментальних досліджень, Державного інноваційного фонду та розміри державного резерву матеріально-технічних і сировинних ресурсів для забезпечення науково-технічної діяльності;
- затверджує пріоритетні напрями розвитку науки і техніки, перелік національних науково-технічних програм та обсяги фінансування по кожній з них на весь строк виконання з щорічним уточненням в бюджеті;
- створює систему кредитно-фінансових, податкових та митних регуляторів у науково-технічній сфері.

Загальне керівництво науковими дослідженнями здійснює Кабінет Міністрів України, який розглядає і затверджує на Верховній Раді основні напрями розвитку науки та наукових досліджень; організує розробку національних та державних науково-технічних програм; визначає порядок їх фінансування; координує заходи щодо створення сучасної інфраструктури науково-технічної діяльності.

Управління наукою покладене на Міністерство освіти і науки України. Міністерство освіти і науки України визначає головні заходи щодо підвищення ефективності наукових досліджень та впровадження їх результатів у народне господарство, забезпечує науково-технічною інформацією, координує розробку міжгалузевих проблем, організовує науково-технічне співробітництво із зарубіжними науково-дослідними установами. При вирішенні наукових питань Міністерство освіти і науки спирається на думку наукової громадськості. З цією метою створюються наукові ради, які виконують роль науково-консультаційних органів.

В Україні наука організаційно ділиться на п'ять взаємопов'язаних сфер (секторів). До першого сектору відносять академічну науку, яка включає заклади Національної Академії наук України, Української академії аграрних наук, Академії медичних, педагогічних та правових наук України, а також галузевих академій: Української екологічної академії наук, Українській академії архітектури, Академії інженерних наук України, Академії наук вищої школи України, Української академії економічної кібернетики, Міжнародної академії комп'ютерних наук та систем, Міжнародної академії біоенерготехнологій.

Провідне місце у наукових дослідженнях займає Національна Академія Наук України. НАНУ очолює і координує фундаментальні дослідження у різних областях науки. До її складу входять науково-дослідні інститути, лабораторії, музеї, астрономічна обсерваторія, ботанічний та акліматизаційний сади, біологічна станція, друкарня та бібліотека. Започаткована Академія наук України ще в листопаді 1918 року. За статутом вона повинна була розробляти понад 60 наукових напрямків у трьох відділах. Перший відділ - це історія українського народу, писемності, мистецтва, історія української церкви, загальне мовознавство, мова і література, слов'янська історія, історія всесвітньої літератури, філософія та ін. Другий відділ об'єднував математику, механіку, астрономію, фізику, хімію, геологію, ботаніку, зоологію, географію та інші. Він називався фізико-математичним. Третій відділ об'єднував два підвідділи: юридичних наук (філософія права, слов'янське законодавство, державне, адміністративне та міжнародне право, церковне право, кримінологія, цивільне право та ін.) та економічних наук (теоретична економія, соціологія, економіка промисловості, сільського господарства, економіка підприємства, бухгалтерський облік, аудит, статистика, фінанси, кредит, банки та грошовий обіг, демографія та ін.).

Галузева наука є другою сферою організації науки в Україні. Вона включає самостійні наукові організації, підпорядковані органам державного і галузевого управління (міністерствам і відомствам) та самостійні науково-дослідні інститути, конструкторські бюро, науково-виробничі об'єднання. Галузеві науково-дослідні установи працюють на певну галузь і найбільш наближені до проблем її розвитку. Вони підпорядковані наступним міністерствам: Міністерству науки та освіти, Міністерству палива та енергетики, Державному комітету промислової політики, Міністерству охорони здоров'я, іншим міністерствам та відомствам.

Вузівська наука (третій сектор) представлена вищими навчальними закладами, які мають спеціальні підрозділи (проблемні та галузеві лабораторії, науково-дослідні частини тощо), а також які виконують науково-технічні роботи на кафедрах.

Заводська наука (четвертий сектор) включає як самостійні науково-дослідні підрозділи, які входять до складу виробничих об'єднань, так і конструкторські, технологічні і інші технічні служби, підрозділи у структурі підприємств, які не є юридичними особами.

У 2000 році наукові дослідження й розробки в Україні виконували 1490 організацій. При цьому 20,6% їх належали до академічної науки (їх частка зменшилась проти 1991 року і на 1,0%), 63,0% - до галузевої науки (їх питома вага зросла порівняно з 1991 роком на 3,2%), 10,7% - до вузівської науки (їх частка зменшилась на 0,2%), 5,7% - до заводської науки (їх питома вага скоротилась на 2,0%).

Переважає кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, знаходиться в державній (70,5%) та колективній (28,3%) власності, в приватній власності лише 0,3%. 58,8% всіх організацій здійснювали наукові дослідження в галузі технічних наук, 12,5% - в сфері сільськогосподарських наук, 5,0% - в медицині, 3,4% - в економічних науках.

Змістовий модуль II. Інформаційне забезпечення та логіка проведення наукового дослідження.

Тема 6. Реферати, курсові та кваліфікаційні роботи: написання, оформлення, захист.

При вивченні теми доцільно звернути увагу на наступні загальні відомості про курсову та дипломну роботи:

Навчаючись у вищій школі, студенти мають отримати ґрунтовні знання, оволодіти не лише програмним матеріалом, але й навичками дослідження, творчої діяльності. Важливе місце у цьому процесі має

такий вид самостійної діяльності студентів, як написання курсових та дипломних робіт.

Ці наукові роботи можуть *мати реферативний і дослідницький* характер. У першому випадку робота має теоретичний характер і пишеться на основі аналізу й узагальнення ряду літературних джерел: монографій, брошур, статей, методичних рекомендацій і т. ін. Студент повинен взяти з літератури основний матеріал, який стосується проблеми, що вивчається, дати оцінку вивченим роботам, висловити свою точку зору; зв'язно, грамотно, логічно обґрунтувати вибрану тему, зробити наукові або методичні висновки.

У другому випадку, коли робота має дослідницький характер, студент використовує як науково-методичну літературу, так і свої спостереження і факти, результати експерименту, якщо він проводився, може висувати власні гіпотези і т. д.

Курсові та дипломні роботи мають:

- * торкатися розв'язання актуальних і перспективних проблем сучасного розвитку певної науки;
- * демонструвати знання студентом літератури з теми, історії досліджуваної проблеми;
- * розкривати вміння студента чітко характеризувати предмет дослідження, узагальнювати результати, робити висновки.

Основними вимогами до курсової роботи є:

- структурно-логічна послідовність викладення матеріалів роботи за розділами;
- зміст роботи повинен відповідати темі;
- формулювання повинні бути чіткими і простими для сприйняття;
- аргументація повинна бути переконливою, а висновки – обґрунтованими.

Обравши тему, студент самостійно розробляє план своєї роботи, продумує хід її виконання, звертається до керівника за порадою.

Одним із важливих етапів написання роботи є добір і вивчення наукової літератури з теми. Як же організувати процес роботи з літературними джерелами та зробити їх бібліографічний опис?

1) Скласти бібліографію з теми наукової роботи (варто використати бібліотечні каталоги: алфавітні (картки на книжки розміщені в алфавітному порядку), систематичні (назви творів розташовані за галузями знань), предметні (вони містять назви творів з конкретних проблем і спеціальностей); бібліографічні довідникові видання (покажчики по окремих темах і розділах); виноски і посилання в монографіях, підручниках; періодику (варто переглянути останні номери журналів кожного року – у них є інформація про всі статті, які вміщені у всіх номерах журналу за рік тощо).

2) Щодо списку літератури знову варто звернутися до керівника за порадою і приступати до поступового вивчення праць.

Варто, опрацювавши матеріали джерел, написати огляд літератури.

Студент має продумати обґрунтування теми, вибір об'єкта, предмета, мети дослідження. Не секрет, що коло завдань дослідження залежить від можливостей самого дослідника, рівня його фахової підготовки і попереднього досвіду наукової роботи, наявності часу та матеріально-технічного забезпечення.

Після того, як погоджено план роботи, слід продумати методи і прийоми дослідження, відпрацювати гіпотези та теоретичні передумови дослідження. Ученим відомо, що гіпотеза є одним із методів розвитку наукового знання. Розрізняють гіпотези:

* *описові* (передбачають існування якого-небудь явища, описують його причини і можливі наслідки);

* *пояснювальні* (дається тлумачення можливих наслідків з певних причин, а також характеризуються умови та обставини, за яких ці наслідки обов'язково настають, тобто в силу яких чинників і умов буде даний наслідок);

* *описово-пояснювальні* (поєднання гіпотез першого і другого типів).

Якщо передбачається експериментальне дослідження, розробити програму, методичку його проведення, пізніше проаналізувати результати експериментального дослідження, зробити висновки.

Структура наукового тексту

Науковий текст складається з титульної сторінки (оформлена за правилами), змісту, вступу, тексту роботи (розділи), висновків та списку використаної літератури.

Номери сторінок проставляють у правому верхньому кутку роботи (необхідно використовувати лише арабські цифри без жодних поміток та слова *сторінка*). Нумерацію починають з третьої сторінки, титульну сторінку та зміст враховують, проте не нумерують.

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**кафедра романо-германської філології та
методики викладання іноземних мов**

**Індивідуально-дослідне завдання
на тему**

„Національні особливості ділового спілкування”

Виконав(ла):
студент(ка) ___ курсу,
групи ___

Спеціальність 035
“Філологія”
Мартинюк Л.В.

Перевірила:
к. ф. н. , доцент
Оренчак О.О.

Одеса 2021

Зміст подається на другій сторінці роботи, у ньому зазначаються назви основних частин дослідження.

Вступ – це початкова частина наукового дослідження. У вступі зазначається актуальність теми, зміст основних термінів та понять, предмет та об’єкт роботи, її мета та завдання, а також методи дослідження і джерельна база.

Основна частина складається з розділів. Кожен розділ слід починати з нової сторінки. Порядковий номер розділу вказується після слова РОЗДІЛ, далі, у наступному рядку, необхідно подати назву розділу, наприклад:

РОЗДІЛ І. НАЗВА

Після назви розділу пропускають два рядки, далі подають текст, який містить узагальнену інформацію щодо аналізованої проблеми, або друкують назву першого параграфа.

Параграфи у межах кожного розділу нумеруються парою арабських цифр, де перша вказує на номер розділу, а друга – на номер параграфа, наприклад:

1.1. Назва

Назва повинна бути короткою (у межах одного речення). Після назви розділу або параграфа крапка не ставиться.

Наступний параграф розміщують на тій же сторінці, пропустивши перед цим два рядки.

Висновки також розпочинають з нової сторінки, у них узагальнено викладають результати наукового дослідження. Обсяг висновків – близько 10% від загального тексту роботи. Послідовність викладу висновків відповідає послідовності опису матеріалу в основній частині дослідження.

Цитування. Висновки.

Якщо у тексті дослівно подається уривок тексту чи передається чиясь думка, таку інформацію необхідно оформити як цитату, зробивши необхідні посилання на джерело. Цитату можна оформити двояко, наприклад:

Зокрема, О. Пономарів зазначає, що «лексично багата українська мова чітко розрізняє відтінки значень, маючи на кожен із них окреме слово» [7, с. 219].

Таким чином, цитата береться у лапки, у кінці необхідно подати квадратні дужки, у яких перша цифра вказує номер позиції зі списку використаної літератури, а друга – сторінку книги, з якої наведено цитату.

Також цитата може бути оформлена з відповідними посиланнями у кінці сторінки, наприклад:

Таким чином, з одного боку, створення цілої мережі художніх навчальних закладів було одним з визначальних факторів, що сприяли закладенню основ усного та писемного термінологічного мовлення. Поряд з цим, спеціальні найменування, які створювали народні майстри-різьбярі, також органічно вливалися у склад різьбярської термінології. В Шухевич, аналізуючи рівень художнього розвитку народу, фактично вказує на цей вплив: «Цілісність взорів і окрас виробів домашнього промислу дає нам міру артистичного розвою народу» [10, с. 45].

Правила оформлення бібліографії

Список використаної літератури оформляється за алфавітом, вказується прізвище, ініціали автора; якщо книжка написана декількома авторами, то перераховуються або всі прізвища (за таким порядком, в якому вони вказані в книжці), або лише прізвище та ініціали першого автора, після чого роблять приписку "та ін. "; повна і точна назва роботи, яка не береться в лапки; підзаголовок, який уточнює назву (якщо він вказаний на титульному аркуші); дані про повторне видання; назва збірника, часопису (якщо це стаття), назва міста видання книжки в називному відмінку (для міст Києва, Харкова, Москви вживаються скорочення: К., Х., М.); назва видавництва (без лапок); рік видання (без слів "рік"); кількість сторінок із скороченням "с". Кожна група відомостей відокремлюється одна від одної знаком крапка і тире (. –)

Бібліографічний опис роблять мовою документа.

Наприклад:

Молдованов М. І., Сидорова Г. М. Сучасний діловий документ: Зразки найважливіших документів українською мовою. К.: Техніка, 1992. 399 с.

Пещак М. М. Стиль ділових документів XIVст. . К.: Наукова думка, 1979. 267 с.

Суторміна В. М., Федосов В. М., Рязанова М. С. Фінанси зарубіжних корпорацій: Навчальний посібник. К.: Либідь, 1993. 247 с.

Томан І. Мистецтво говорити. К.: Політвидав України, 1986. 223 с.

Документи, які мають більше трьох авторів, описують за назвою, а у відомостях про відповідальність наводять прізвища чотирьох авторів (якщо їх чотири) або трьох з припискою "та ін." (якщо їх п'ять і більше). Наприклад: *Податкова система України: Підручник / В. М. Федосов, В. М. Опарін, Г. О. П'ятаченко та ін.; За ред. В. М. Федосова. К.: Либідь, 1994. 464 с. Финансовые расчеты предприятий: Справочник / В. Ф. Близнац, Т. Й. Василевская, Т. Й. Буколова и др.; Под общ. ред. М. Й. Ткачук. Минск, Высшая школа, 1993. 336 с.*

У відомостях про твори, опубліковані в окремих збірниках праць, подаються такі дані: прізвище автора (якщо він вказаний); повний заголовок твору; найменування видання, в якому міститься цей твір; номер тому і номери сторінок, на яких надрукований твір. Наприклад:

Сухомлинський В. О. Біля джерел життєвого ідеалу. Вибрані твори, т. 3. К.: Вища школа, 1977. С. 218-225.

Відомості про багатотомні видання:

Большой энциклопедический словарь: В 2-х т. М.: Советская энциклопедия, 1991.

Відомості про збірки статей, матеріали конференцій слід подавати так:

Республіканська науково-практична конференція "До нової України - шляхом реформ". Секція економіки. Доповіді. 14—16 березня 1992р. К.: НМКВО, 1992. 192 с.

Якщо на титульному аркуші відсутнє прізвище автора (або авторів), то запис даних про книжку починають із назви книжки, після чого вказують прізвище редактора та його ініціали, які ставлять перед прізвищем, і решту елементів під прізвищем автора. Наприклад:

Словник-посібник економічних термінів: Рос.-укр.-англ. / За ред. Т. Р. Кияка. К.: Видавничий дім "КМ "Academia", 1997. 264 с.

Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. 4-е вид., випр. й доп. К.: Наукова думка, 1993. 236 с.

Відомості про статті, які опубліковані в збірниках, журналах та інших періодичних виданнях, повинні містити: прізвище та ініціали автора статті;

заголовок статті, після якого йде повна назва джерела, в якому знаходиться

стаття (книжки чи збірника), за викладеними вище правилами, а для періодичних видань – назва журналу або газети, рік випуску, номер журналу, сторінки, а для газет – число і місяць. Наприклад:

Ищук С. І. Географічні аспекти розвитку промислового комплексу Української РСР // Економічна географія. К., 1991. Вип. 43. С. 3-9.

Панчишин А. Залежність від злиднів // Час. 1999. 19-26 лютого.

Миронюк О. М. Культура мови в Японії // Культура слова. Вип. 27. К: Наукова думка, 1984. С. 57-62.

Якемчук Р. Україна і Європейський Союз // Сучасність. 1997. № 10. С. 95-99.

Якщо у рефераті використано лише якусь главу, розділ чи параграф із книжки, то у списку літератури це слід записати так:

Формування і розвиток культури української народності // Українська народність: Нариси соціально-економічної і етнополітичної історії / АН УРСР. Ін-т історії; Редкол.: Ю. Ю. Кондуфор (відп. ред.) та ін. К., 1990. Розд. 8. С. 235-302.

Список літератури розміщується після основного тексту роботи, на окремій сторінці, за алфавітом (прізвищ авторів чи назв книг) і біля кожної праці ставиться номер: 1, 2, 3 ...

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ із курсу ОНД

для студентів 2 курсу спеціальності “Філологія”

1. Основні етапи розвитку мовознавства.
2. Мовознавство у стародавньому світі.
3. Порівняльно-історичний метод в історії мовознавства.
4. Теорія молодогограматизму.
5. В. Гумбольдт — засновник теоретичного мовознавства.
6. Лінгвістична концепція Ф. де Соссюра.
7. Сучасний структуралізм.
8. Психологізм у мовознавстві.
9. Лінгвістика в епоху НТР.
10. Проблеми сучасної мовознавчої науки в Україні.
11. Основні напрямки розвитку російського мовознавства
12. Мова як знакова система.
13. Мова та інші засоби спілкування.
14. Мова та мислення. Логічні та граматичні категорії.
15. Походження людини, людського суспільства і мови.
16. Літературна мова серед інших форм існування мови.
17. Літературна мова і мова художньої літератури. Шляхи становлення національних мов.
18. Внутрішня організація мовної системи.
19. Функціональний аспект в дослідженні звуків мови.
20. Історія створення і розвитку кирилиці.
21. Латиниця: історичний розвиток і сьогодення.
22. Як люди навчилися писати? (лінгвістичне повідомлення для молодших школярів про етапи розвитку письма).
23. Як люди створили книжку (лінгвістичне повідомлення для молодших школярів про засоби письма, виникнення письмового приладдя).
24. Почерк і характер (поняття про графологію).
25. Принципи орфографії, їх реалізація в різних мовах.
26. Розділові знаки: виникнення, особливості використання в різних мовах світу.
27. Походження і основні етапи розвитку письма.
28. Основні алфавіти світу.
29. Слово як основна одиниця мови.
30. Лексико-семантичні групи слів у мові.
31. Загальноживана лексика як основа єдності словникового складу мови.

32. Основні засоби збагачення словникового складу мови.
33. Стилістичне і хронологічне розшарування словникового складу мови.
34. Спеціальна і термінологічна лексика.
35. Історичні зміни у словниковому складі мови.
36. Лексикографія як розділ лексикології.
37. Типи фразеологізмів в українській та англійській мові.
38. Основні теорії класифікації фразеологічних одиниць.
39. Зміни в значенні слова: звуження, розширення, зміщення (на матеріалі української та англійської мов).
40. Міжмовні омоніми, або „фальшиві друзі перекладача”.
41. Утворення нових слів шляхом метафоричних перенесень у різних мовах (зіставлення лексем української та англійської мов).
42. Утворення загальних назв від власних (на матеріалі української та англійської мов).
43. Омонімія як джерело каламбурів і анекдотів.
44. Метафора в афоризмах, крилатих виразах (на матеріалі української та іноземної мов).
45. Етимологія певних груп лексики (на матеріалі української та іноземної мов).
46. Сучасний молодіжний сленг (на матеріалі української та іноземної мов).
47. „Друге життя” фразеологізмів і крилатих виразів (використання стійких словосполучень у публіцистиці).
48. Сучасні молодіжні прізвиська.
49. Джерела фразеологізмів (на матеріалі української та іноземної мов).
50. Особливості використання біблійних виразів у різних мовах.
51. Антоніми. Стилістичні функції антонімів: антитеза, оксюморон (на матеріалі української та англійської мов).
52. Синоніми, їх типи, стилістичне використання (на матеріалі української та англійської мов).
53. Табу та евфемізми (на матеріалі української та англійської мов).
54. Застаріла лексика, її стилістичне використання.
55. Етимологія топонімів (на матеріалі української та англійської мов).
56. Етимологія імен і прізвищ (на матеріалі української та англійської мов).
57. Неологізми, їх стилістичне використання (на матеріалі української та іноземної мов).
58. Запозичення, їх типи.
59. Принципи класифікації слів за частинами мови (на матеріалі

української та іноземної мов).

60. Речення та його основні характеристики (на матеріалі української та іноземної мов).

61. Основи морфологічної класифікації мов світу.

62. Різноманітність граматичних категорій у мовах світу.

63. Лінгвістика універсалій.

64. Принципи класифікації мов світу.

65. Слов'янські мови.

66. Германські мови.

67. Романські мови.

68. Сучасна соціолінгвістика.

69. Функціональна лінгвістика.

70. Етнолінгвістика.

71. Загальні проблеми перекладу.

72. Комунікативна лінгвістика.

73. Когнітивна лінгвістика.

74. Сучасна психолінгвістика.

75. Прагмалінгвістика.

Література (20-26)

Основна:

1. Бевзенко С.П. Вступ до мовознавства: Короткий нарис: Навч. посіб. К.: Вища шк., 2006. С. 33 - 39.
2. Білецький А.О. Про мову і мовознавство. К.: АртЕк, 1996. С. 49 - 72.
3. Дорошенко С.І., Дудик П.С. Вступ до мовознавства. С.106 - 119.
4. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства: Підручник. К.: Видавничий центр Академія, 2006. С. 246 – 257.
5. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. К.: Видавничий центр Академія, 2002. С. 164 -180.
6. Ющук І.П. Вступ до мовознавства: Навч. посібник. К.: Рута, 2000. С. 54 - 63.

Додаткова:

1. Білецький А.О. Про мову і мовознавство. К.: АртЕк, 1996. С. 49 - 72.
2. Брайчевський М.Ю. Походження слов'янської писемності // Книжник. 1991. № 3 –6.
3. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів (відповідні статті).
4. Драчук В.С. Дорогами тисячоліть: Про що розповіли письмена. К.: Веселка, 1978.
5. Кондратов А. Звуки и знаки. Москва, 1978.

6. Майборода А.В. Старослов'янська мова. К.: Вища школа, 1975. С. 23 - 36.
7. Моисеев А.И. Звуки и буквы, буквы и цифры. М.: Просвещение, 1987. Стр. 3-43 .
8. Потапенко О.І. Цікаве мовознавство. Біла Церква, 1996. С. 89-103.
9. Різник М.Г. Письмо і шрифти. К.: Вища школа, 1978.
10. Суслопаров М. Розшифрування найдавнішої писемності з берегів Дніпра // Київ, 1986. №9.

Література (39-58)

Основна:

1. Бевзенко С.П. Вступ до мовознавства: Короткий нарис: Навч. посіб. К.: Вища шк., 2006. С. 90 - 113.
2. Білецький А.О. Про мову і мовознавство. К.: АртЕк, 1996. С. 49 - 72.
3. Дорошенко С.І. Дудик П.С. Вступ до мовознавства. С. 119 - 126, 33 – 159.
4. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства: Підручник. К.: Видавничий центр Академія, 2006. С. 94-109 , 114 - 122, 126 - 136, 206 - 217.
5. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. К.: Видавничий центр Академія, 2002. С. 181-261.
6. Ющук І.П. Вступ до мовознавства: Навч. посібник. К.: Рута, 2000. С.63 - 93.

Додаткова:

1. Білецький А.О. Про мову і мовознавство. К.: АртЕк, 1996.
2. Ганич Д.І. Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів (відповідні статті). К. Вища школа, 1985.
3. Донець Л.С., Мацько Л.І. Вступ до мовознавства: Практикум. К.: Вища школа. 1989.
4. Матвієнко Антоніна. Рідне слово. К.: Всеукраїнське товариство «Просвіта».
5. Потапенко О.І. Цікаве мовознавство. Біла Церква, 1996.
6. Сучасна українська літературна мова: Лексика і фразеологія / За ред. І.К.Білодіда. К.: Наук. думка, 1973. С. 5 - 101, 150 - 210, 331 – 435.
7. Ужченко В.Д. Образи рідної мови. Луганськ, 1999.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алтатов В. М. История лингвистических учений. М.: Языки русской культуры, 1999.
2. Аракин В.Д. Типология языков и проблема методического прогнозирования. М.: Высшая школа, 1989.

3. *Ахманова О. С.* Словарь лингвистических терминов. М.: Советская энциклопедия, 1969.
4. *Белая А. С.* Введение в языкознание. Нежин: НГПУ, 2000.
5. *Білецький А. О.* Про мову і мовознавство. К.: АртЕк, 1996.
6. *Блумфилд Л.* Язык. М.: Прогресс, 1968.
7. *Васильева Н. В., Виноградов В. А., Шахнарович А. М.* Краткий словарь лингвистических терминов. М.: Русский язык, 1995.
8. *Ганеев Б.Г.* Язык. Уфа: БГПИ, 1999.
9. *Генидзе Н.Н.* Основы современного языкознания. СПб: Изд-во СПГУиФ, 2003.
10. *Герета Н. М., Торчинський М. М.* Вступ до мовознавства. К.: Товариство “Знання”, 2000.
11. *Глазкова О.В., Колесник Д.М.* Вступ до мовознавства. Черкаси: ЧІТІ, 1999.
12. *Горох Г. В.* Вступ до мовознавства. Кам’янець- Подільський: Абетка, 2002.
13. *Глазкова О.В., Колесник Д.М.* Вступ до мовознавства. Черкаси: ЧІТІ, 1999.
14. *Донець Л.С., Мацько Л.І.* Вступ до мовознавства: Практикум. К.: Вища школа, 1989.
15. *Дорошенко С.І., Дудик П.С.* Вступ до мовознавства. К.: Вища школа, 1974.
16. *Дубічинський В. В.* Вступ до мовознавства. Харків, 2002.
17. *Дубровина К.Н., Игнатъева М. М.* Основы лингвистики. М., 1994.
18. *Жинкин Н. И.* Язык — речь — творчество. М.: Лабиринт, 1998.
19. *Звегинцев В. А.* Мысли о лингвистике. М.: Изд-во МГУ, 1996.
20. *Зеленько А. С.* З історії лінгвістичних вчень. Луганськ: Альма-матер, 2002.
21. *Иванова К. А., Преображенская О. А.* Введение в языкознание. СПб: ТЭТУ, 1997.
22. *Кодухов В. И.* Введение в языкознание. М.: Просвещение, 1987.
23. *Кочерган М. П.* Вступ до мовознавства. К.: Видавничий центр “Академія”, 2000.
24. *Краткий словарь когнитивных терминов / Е.С. Кубрякова, В. З. Демьянков, Ю. Г. Панкрац, Л. Г. Лузина.* М.: Изд-во МГУ, 1996.
25. *Кучинський Б.В.* Навчально-методичний комплекс з курсу “Вступ до мовознавства” для студентів факультету іноземних мов. Кіровоград:

КДПУ ім. В. Винниченка, 2004.

26. *Лаврентьев А.М.* Введение в языкознание. Новосибирск: НГПУ, 2001.

27. *Леденев Ю. И., Леденев Ю. Ю.* Язык. Ставрополь, 2000.

28. *Лингвистический энциклопедический словарь* / Под ред. В. Н. Ярцевой. М.: Сов. энциклопедия, 1990.

29. *Луценко Н.А.* Введение в лингвистику слова. Горловка: ГГПИИЯ, 2003.

30. *Мазуркевич Л.В.* Вступ до мовознавства. К.: Вид-во НАУ, 2002.

31. *Марузо Ж.* Словарь лингвистических терминов. М.: Изд-во иностр. лит-ры, 1960.

32. *Маслов Ю. С.* Введение в языкознание. М.: Высшая школа, 1987.

33. *Меркулов И. П.* Эволюция. Язык. Познание. М.: Языки русской культуры, 2000.

34. *Норман Б. Ю.* Основы языкознания. Минск: Бел. Фонд Сороса, 1996.

35. *Погорелая Е. А., Муссурова Е. Н.* Введение в языкознание. Тирасполь, 1997.

36. *Реформатский А. А.* Введение в языковедение. М.: Аспект Пресс, 1996.

37. *Рудяков А.Н.* Язык или почему люди говорят (опыт функционального определения естественного языка). К.: Грамота, 2004.

38. *Семчинський С. В.* Вступ до порівняльно-історичного мовознавства. К.: ВПЦ “Київський університет”, 2002.

39. *Сепир Э.* Язык. Введение в изучение речи. М.-Л.: Соцэкгиз, 1934.

40. *Серова И.Г.* Современные проблемы филологии. Тамбов: ТГУ, 2002.

41. *Соссюр. Ф. де.* Труды по языкознанию. М.: Прогресс, 1977.

42. *Степанов Ю. С.* Методы и принципы современной лингвистики. М.: Наука, 1975.

43. *Степанов Ю. С.* В трехмерном пространстве языка. Семиотические проблемы лингвистики, философии, искусства. М.: Наука, 1985.

44. *Удовиченко Г.М.* Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. К.: Вища школа, 1980.

45. *Харченко С.В.* Вступ до мовознавства. К.: Вид-во НАУ, 2004.

46. *Ющук І. П.* Вступ до мовознавства. К.: Рута, 2000.

47. *Актажан А., Demers R. A., Hamish R. M.* Linguistics: An Introduction to

Language & Communication. Cambridge (Mass.): MIT Press, 1979.

48. *Berezin F. M.* Lectures on Linguistics. M.: Higher Scholl Publishing House, 1969.

49. *Crystal D.* The Cambridge Encyclopedia of Language. Cambridge: Cambridge University Press, 1992.

50. *Crystal D. A.* Dictionary of Linguistics and Phonetics. Oxford: Blackwell, 1998.

51. *International Encyclopedia of Linguistics* / Ed. by W. Bright-Oxford: Oxford University Press, 1992.

52. *Poluzhyn M. M.* Lecture Notes on Historiography of Linguistics. Вінниця: ПП Видавництво “Фоліант”, 2004.

53. *Richards J., Platt J., Weber H.* Longman Dictionary of Applied Linguistics. London: Longman, 1992.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Словесні: лекція (інформаційна, проблемна, з елементами бесіди, з розбором конкретних ситуацій), навчальна дискусія.

Наочні: спостереження, ілюстрування.

Практичні: вправи різних типів, ситуативне моделювання.

Репродуктивні: відтворення, катехізична бесіда.

Методи за логікою руху змісту навчального матеріалу: дедуктивні, індуктивні, конкретизація.

Методи стимулювання та мотивації навчання: дискусії (пізнавальні, навчальні), аналіз виробничих ситуацій, імітаційні вправи, рольове та ігрове моделювання.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Опитування.

Усний індивідуальний і фронтальний контроль.

Контрольно-корекційна бесіда.

Взаємоконтроль (взаємооцінювання).

Самоконтроль: рефлексія, самооцінювання, рецензування.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК

СТУДЕНТІВ

9-8 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу;

7-6 балів отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу;

5-4 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки;

3-2 бали отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми;

1 бал отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Доповнення відповіді:

1 бал - отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, навели власні аргументи щодо основних положень даної теми;

0,5 бала отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з даної теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до відповідаючого:

1 бал - отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми;

0.5 бала - отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем розглядуваної теми.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

СТУДЕНТІВ

1. Словник основних понять з теми (за різними літературними джерелами - не менше 2 визначень з кожного поняття з вказівкою джерела).

Максимальна кількість балів - 5.

5 балів - надано 10 понять або більше за вимогами;

4 бали - надано 8-9 понять за вимогами;

3 бали - надані поняття без вказівок джерел або їх всього 6 -7;

2 бали - надані поняття з одного джерела або їх всього 4 -5;

1 бал - поняття переписані з конспекту.

2. Підготовка студентом реферату з обраної теми та захист його у формі усного захисту чи презентації - 15 балів.

Всього за самостійну роботу студент може отримати 60 балів.

Критерії оцінювання з курсу «Основи наукових досліджень» (залік)

Оцінка "відмінно" виставляється студентові, який повністю виконав програму курсу, тобто виконав усі завдання, передбачені програмою курсу, показав високий рівень знань теоретичного та практичного матеріалу. Для отримання відмінної оцінки студент повинен показати вміння та навички виконання індивідуально-дослідного завдання з використанням теоретичного матеріалу курсу, навички реферування наукового тексту.

Оцінка "добре" виставляється студентові, який повністю виконав програму курсу і показав відповідний рівень знань матеріалу курсу. На оцінку "добре" заслуговує студент, який продемонстрував добрі вміння та навички виконання індивідуально-дослідного завдання .

Оцінка "задовільно" виставляється студентові, який виконав програму курсу не повністю, тобто не всі завдання, передбачені курсом, було виконано повністю. На оцінку "задовільно" заслуговує студент, який має задовільний рівень виконання індивідуально-дослідного завдання.

Оцінка "незадовільно" виставляється студентові, який не виконав програму курсу, тобто не виконав завдання курсу і не продемонстрував

певних умінь виконання індивідуально-дослідного завдання, а також вмінь та навичок, передбачених програмою курсу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

При вивченні навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» студент повинен знати, що її викладання ґрунтується на засадах академічної доброчесності - сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне

проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Знайдіть правильну відповідь.

1. Науково-дослідний процес - це...

- а) форма відображення у мисленні нового розуміння об'єктивної реальності
- б) сукупність організаційних, методичних і технічних прийомів, здійснюваних за допомогою певних процедур
- в) системний виклад основних положень, думок, спостережень; у ній відсутні деталі, пояснення, ілюстрації тощо
- г) процес цілеспрямованого вивчення певного об'єкта (предмета або явища) використовуючи наукові методи з метою встановлення закономірностей його виникнення, розвитку і перетворення у практичній діяльності людей

2. Об'єкт дослідження - це...

- а) процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію і обране для дослідження
- б) досліджувані з певною метою властивості, характерні для наукового пізнання, це визначення певного «ракурсу» дослідження як припущення про найсуттєвіші для вивчення обраної проблеми характеристики об'єкту
- в) форма відображення у мисленні нового розуміння об'єктивної реальності
- г) мета дослідження та рівень накопичених знань у цьому напрямку

3. Предмет дослідження - це...

- а) процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію і обране для дослідження
- б) перевірка, емпіричне підтвердження теоретичних положень науки шляхом співставлення їх з об'єктом дослідження, даними відчуття та експерименту
- в) досліджувані з певною метою властивості, характерні для наукового пізнання, це визначення певного «ракурсу» дослідження як припущення про найсуттєвіші для вивчення обраної проблеми характеристики об'єкту
- г) мета дослідження та рівень накопичених знань у цьому напрямку

4. Спостереження, обстеження, вибір критеріїв оцінки, збирання і групування інформації здійснюється на етапі:

- а) вивчення
- б) організації
- в) дослідження

г) апробації

5. Колективне обговорення дослідження, результатом якого є його схвалення, ствердження або визнання є:

а) узагальнення

б) апробація

в) дослідження

г) реалізація

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативні документи

1. Закон України «Про авторське право» від 23 грудня 1993 року, No 3792- XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
2. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» від 25 листопада 2015 року, No 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
3. Закон України «Про інформацію» від 02 жовтня 1992 року, No 2658- XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
4. Закон України «Про пріоритетні напрямки розвитку науки і техніки» від 11 липня 2001 року, No 2623-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів» від 01 березня 1999 року, No 309. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/309-99>.
6. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів» No 758 від 14 липня 2015 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-15>.

Основна

1. Грабченко А.І. Методи наукових досліджень : навч. посіб. Х. : НТУ «ХПІ», 2009. 142 с.
2. Іноземцев Г.Б., Козирський В.В. Основи наукових досліджень. К.: Видавничий центр НАУ, 2006. 302 с.
3. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. - К.: Професіонал, 2005. 254 с.
4. Корягін М.В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. К. : Алерта, 2014. 622 с.
5. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.
6. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів / за ред. А.Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
7. Оспіщев В.І. Технологія наукових досліджень в економіці: навч. посіб. К.: Знання, 2013. 255 с.
8. Палеха Ю.І. Основи науково-дослідної роботи : навч. посіб. К. : Видво «Ліра-К», 2013. 336 с.
9. П'ятницька - Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посібник. К., 2003. 116 с.
10. Соловійов С.М. Основи наукових досліджень. К.: Центр учбової літератури, 2007. 216 с.
11. Чорненький Я.Я, Чорненька Н.В., Рибак С.Б. та ін. Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента: Навч. посібник. К.: Професіонал, 2006. 187 с.
12. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. К. : Знання, 2010. 295 с.

Допоміжна

1. Демківський А.В. Основи методології наукових досліджень: навч. посіб. К. : Акад. муніцип. упр., 2012. 276 с.
2. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. посіб. Полтава : Оріяна, 2012. 180 с.
3. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень: підручник . К. : Знання, 2007. 317 с.

4. Юринець В.Є. *Методологія наукових досліджень*: навч. посіб. Львів : ЛНУ, 2011. 179 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws> – Законодавство України
2. <http://www.osvita.com.ua> – освітній портал.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
4. <http://www.nplu.kiev.ua> – Національна парламентська бібліотека

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Мета та завдання дисципліни.....	3
Структура самостійної роботи.....	4
Перелік тем до самостійного вивчення та індивідуальне аналітичне завдання.....	6
Зміст самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо її виконання.....	9
Тематика рефератів із курсу ОНД.....	20
Список рекомендованої літератури до написання рефератів.....	22
Методи навчання та методи контролю.....	27
Критерії оцінювання самостійної роботи студентів.....	28
Академічна доброчесність	30

Тестові завдання.....	31
Список літератури.....	32

Навчальне видання

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ» (для коледжу), спеціальності 035 «Філологія». Одеса: МГУ, 2021. – 36 с.

Рекомендовано до друку вченою радою
Міжнародного гуманітарного університету (м. Одеса)
(протокол №. від 2021)

Підготовлено кандидаткою філологічних наук, доценткою *О.О.Оренчак* та кандидаткою педагогічних наук, доценткою *І.Я.Рожелюк*. Затверджено на засіданні кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов (протокол № 1 від 30.08.21).

